

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea
Legii bugetului de stat
pentru anul 2023

CUPRINS

Introducere	3
I. Economia Republicii Moldova – prognoza de dezvoltare în anul 2023.....	4
II. Propuneri de modificare a bugetului public național pentru anul 2023	7
2.1. Veniturile bugetului public național.....	8
2.2. Cheltuielile bugetului public național.....	8
III. Propuneri de modificare a bugetului de stat pentru anul 2023	10
3.1. Veniturile bugetului de stat	10
3.2. Cheltuielile bugetului de stat	12
3.3. Estimările de cheltuieli pe grupe funcționale principale	18
3.3.1. Servicii de stat cu destinație generală.....	18
3.3.2. Apărare națională.....	20
3.3.3. Ordine publică și securitate națională.....	21
3.3.4. Servicii în domeniul economiei	22
3.3.5. Protecția mediului	24
3.3.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	25
3.3.7. Ocrotirea sănătății	26
3.3.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	27
3.3.9. Învățământ.....	28
3.3.10. Protecție socială.....	30
3.4. Relații interbugetare.....	32
3.4.1. Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat.....	32
3.4.2. Transferurile către bugetele locale	32
3.5. Balanța și finanțarea soldului (deficitului) bugetar al bugetului de stat	34
3.6. Evoluția datoriei de stat în anul 2023.....	37

Introducere

Proiectul de lege în cauză este elaborat în temeiul prevederilor art.61 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Factorii de bază care au determinat modificările operate la bugetul de stat pentru anul 2023 se referă la ajustarea indicatorilor bugetari la venituri și cheltuieli, reieșind din prognoza revizuită a indicatorilor macroeconomici pe anul 2023, actualizată de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în luna iulie.

De asemenea, executarea bugetului de stat și altor componente ale bugetului public național în primele 8 luni ale anului curent au creat premise pentru revizuirea programelor bugetare în curs de realizare, inclusiv și a relațiilor inter bugetare. Astfel, în urma identificării unor economii la programele de cheltuieli cu o executare scăzută, acestea au putut fi redirecționate către alte programe cu un nivel de valorificare mult mai superior și care ar putea avea un impact proeminent asupra dezvoltării economice. De asemenea, economiile identificate au permis realizarea unor măsuri noi, destinate unor angajați din sectorul public.

Astfel, printre principalele redistribuiri de alocații au fost direcționate către:

- suplinirea Fondului național pentru dezvoltare regională și locală, Fondului rutier, Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;
- majorarea alocațiilor pentru achitarea dobânzilor aferente datoriei de stat externe (inclusiv prin redistribuirea alocațiilor pentru achitarea dobânzilor aferente datoriei de stat interne);
- majorarea transferurilor cu destinație specială pentru prestații sociale de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat, inclusiv pentru susținerea financiară a unor consumatori casnici vulnerabili la energie prin acordarea compensației sub formă de plată monetară, urmare modificărilor în legislația conexasă;
- acordarea unei plăți unice cu caracter excepțional angajaților din instituțiile sistemului educațional, personalului din cadrul organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, personalului din cadrul instituțiilor sportive, unor funcționari publici cu statut special și militarilor cu atribuții în domeniul asigurării, menținerii și restabilirii ordinii publice;
- revizuirea sistemului de salarizare pentru unele categorii de angajați în sectoarele teatral-concertistic, ocrotirea sănătății și justiție.

Reieșind din modificările operate, volumul bugetului de stat pentru anul 2023 față de volumul aprobat (modificat) se micșorează la venituri și la cheltuieli cu 497,9 mil. lei și va constitui suma de 65 776,7 mil. lei și 84 104,0 mil. lei respectiv, iar soldul bugetar (deficitul) nu va suporta modificări, fiind la nivel de aprobat 2023 - 18 327,3 mil. lei sau 5,9% din PIB.

În mod corespunzător se modifică textul legii, iar anexele nr.1-7 se expun în redacție nouă.

I. Economia Republicii Moldova – prognoza de dezvoltare în anul 2023

Reieșind din rezultatele atinse în primele luni ale anului curent, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a revizuit prognoza indicatorilor macroeconomici principali pentru anul 2023, care se prezintă în tabelul nr.1.

Tabelul 1. Prognozele principalilor indicatori macroeconomici pentru anul 2023

Indicatorii	Unitatea de măsură	Prognoze la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2023	Prognoze revizuite pentru anul 2023 (martie)	Prognoze revizuite pentru anul 2023 (iulie)
Produsul intern brut nominal (PIB)	mild. lei	308,8	308,8	309,5
<i>față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	102,0	102,0	102,5
Indicele prețurilor de consum				
<i>mediu anual</i>	%	115,7	113,5	113,4
<i>la sfârșitul anului</i>	%	106,7	106,0	105,2
Cursul de schimb al leului				
<i>mediu anual</i>	MDL/USD	20,01	18,99	18,50
<i>la sfârșitul anului</i>	MDL/USD	20,53	19,18	18,82
Export	mil. USD	4475,0	4481,0	4360,0
<i>față de anul precedent</i>	%	101,4	103,4	100,6
Import	mil. USD	9250,0	9820,0	9450,0
<i>față de anul precedent</i>	%	128,9	106,5	102,5
Soldul balanței comerciale	mil. USD	-4835,0	-5339,0	-5090,0
Producția industrială				
<i>- în prețuri curente</i>	mild. lei	76,6	93,2	93,5
<i>- față de anul precedent</i>	%	98,7	104,5	101,0
Producția agricolă				
<i>- în prețuri curente</i>	mild. lei	38,9	46,6	49,6
<i>- față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	73,0	115,0	120,0
Investiții în active imobilizate				
<i>- în prețuri curente</i>	mild. lei	36,56	33,2	34,2
<i>- față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	96,5	101,5	101,5
Fondul de remunerare a muncii	mild. lei	77,3	88,7	93,5
<i>față de anul precedent în prețuri curente</i>	%	115,2	114,1	120,3
<i>- față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	89,1	100,5	106,1
Salariul nominal mediu lunar	lei	10280	11850	12450
<i>față de anul precedent în prețuri curente</i>	%	114,5	113,9	119,7

Produsul intern brut (PIB) s-a diminuat cu 2,2% în semestrul I 2023.

Consecințele crizelor multiple care au influențat economia în anul precedent menține în descreștere activitatea economică. Printre cele mai afectate sectoare se

evidențiază industria prelucrătoare, valoarea adăugată brută a căruia s-a diminuat cu 11,8%, sectorul energetic (-33,4%), comerț intern (-7,4%), construcții (-15,3%). Totuși, sunt sectoare care au fost în creștere: servicii de cazare și alimentație publică (+21,1%), informații și comunicații (+10,2%). Pe partea de utilizări, diminuarea PIB a fost influențată în principal de impactul negativ generat de consumul final al gospodăriilor populației, care s-a diminuat cu 4,7 la sută.

Cererea externă scăzută, consecințele crizei energetice, războiul din țara vecină, creșterea prețurilor sunt factorii de bază ce continuă să afecteze sectorul industrial. În lunile ianuarie-iunie 2023 producția industrială a fost în descreștere cu 7,6% față de aceeași perioadă din anul 2022. Industria prelucrătoare este ramura cea mai afectată de conflictul din regiune și conjunctura externă, descreșterea căreia (-9,5%) a produs cel mai mare impact negativ asupra sectorului industrial. Este negativ și rezultatul industriei extractive (-10,0%), care este influențat de descreșterea cererii pentru serviciile de construcții.

Volumul producției agricole s-a diminuat. Producția globală agricolă în toate categoriile de gospodării în ianuarie-iunie 2023 a constituit 6,4 mild. lei și a fost inferioară celei obținute în perioada similară 2022 cu 1% (în prețuri comparabile). Micșorarea producției agricole a fost determinată de scăderea producției în sectorul zootehnic cu 1,4%, care deține în semestrul I o cotă de 85% în volumul total al producției agricole. Producția vegetală s-a majorat cu 2,7 la sută.

Diminuarea cererii de consum a populației și temperarea activității economice au redus veniturile din vânzări în comerț. Veniturile din vânzări în comerțul de bunuri cu amănuntul s-au diminuat cu 4,4% în ianuarie-iunie 2023, iar în comerțul de bunuri cu ridicata - cu 26%. Pe de altă parte, în sectorul de prestare a serviciilor populației se atestă creștere cu 11%, fiind impulsionată de cererea pentru activitățile de recreare, de agrement și activități de cazare și alimentație publică. Serviciile prestate întreprinderilor se mențin în scădere (-9,2%).

Crizele actuale mențin investițiile pe o traiectorie descendentă. În semestrul I 2023 volumul investițiilor în active imobilizate s-a diminuat cu 4,9%, însumând circa 12,2 mild. lei. Micșorarea investițiilor finanțate din credite și împrumuturi externe (-13,5%), precum și investițiilor proprii ale agenților economici (-12,5%) au constituit factorii de bază care au influențat diminuarea investițiilor. Totodată, investițiile finanțate din bugetul public național, după diminuarea considerabilă din anul 2022, au înregistrat o creștere cu 31,5%, fiind direcționate preponderent în infrastructura publică. Au fost în creștere și investițiile finanțate din împrumuturi interne (+11,7%), precum și investițiile străine (+15,1%).

Rata inflației se temperează, dar se menține la nivel ridicat. Rata inflației anuală (iulie 2023 față de iulie 2022) constituie 10,8%. Descreșterea cererii interne ca rezultat al politicii monetare restrictive este factorul principal cu efect

dezinflaționist. Totodată, diminuarea cererii externe, iarna caldă în regiunea europeană și crearea lanțurilor logistice noi au determinat scăderea prețurilor internaționale la resursele energetice, produsele alimentare și materia primă. Totuși, rata inflației se menține peste limita superioară a intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/- 1,5%).

Leul moldovenesc s-a apreciat față de dolar și Euro. În ianuarie-iulie 2023 moneda națională a marcat o apreciere de 6,6% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 19,16 lei pentru 1 dolar american la 1 ianuarie 2023 până la 17,89 lei la 31 iulie 2023). Față de Euro leul moldovenesc s-a apreciat cu 3,5%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la sfârșitul lunii iulie 2023 a atins un nou record istoric - 5027,3 mil. dolari (asigurând 6,1 luni de import), majorându-se cu 12,4% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2022 și cu 35% - față de situația la sfârșitul lunii iulie 2022.

După creșterile accentuate din anul precedent, exporturile s-au temperat semnificativ și au intrat pe o traiectorie negativă începând cu luna martie a anului curent. În prima jumătate de an exporturile au constituit 2042,2 mil. dolari SUA, înregistrând o scădere de 10,9%. Diminuarea cererii externe, a potențialului de export (determinat în mare parte de producția agricolă redusă obținută în anul 2022 și producția industrială în descreștere), reducerea prețurilor externe sunt factorii de bază care au influențat involuția exporturilor. Exporturile de mărfuri autohtone, cu o pondere de 67% din total exporturi, au fost în scădere cu 20%, iar reexporturile de mărfuri străine s-au majorat cu 15,7%. Valoarea importurilor a crescut cu 0,5% în 6 luni, însumând 4371,6 mil. dolari. Importurile au depășit exporturile de 2,1 ori și, astfel, gradul de acoperire a importurilor cu exporturi a constituit 46,7%. Soldul negativ al balanței comerciale s-a majorat cu 13,1 la sută.

Câștigul salarial mediu lunar brut s-a diminuat în termeni reali. În semestrul I 2023 câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională a constituit 11 832 lei și s-a majorat cu 18,7% în termeni nominali față de semestrul I 2022. În termeni reali câștigul salarial s-a diminuat cu 1,3%. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 9994,2 lei, în creștere cu 18,3% în termeni nominali. În termeni reali a scăzut cu 1,6%. În sectorul real al economiei câștigul salarial a constituit 12 472 lei și s-a majorat cu 18,7% în termeni nominali, iar în termeni reali a scăzut cu 1,3 la sută.

II. Propuneri de modificare a bugetului public național pentru anul 2023

Urmare a modificărilor operate la Legea bugetului de stat prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr.168/2023, indicatorii bugetului public național au fost estimați la venituri în sumă totală de 102 063,0 mil. lei, la cheltuieli în sumă de 120 590,3 mil. lei, respectiv iar soldul bugetar (deficit) - în sumă de 18527,3 mil. lei.

Reieșind din prognoza macroeconomică actualizată, precum și ținând cont de executarea bugetului în primele 8 luni al anului 2023, a fost elaborat scenariul precizat la venituri, cheltuieli și soldul bugetar (deficit) al bugetului public național pentru anul 2023.

Conform acestui scenariu, comparativ cu bugetul aprobat (modificat), veniturile și cheltuielile se vor majora cu 587,6 mil. lei, iar deficitul nu va suporta modificări, fiind la nivel de aprobat 2023 - 18 527,3 mil. lei sau 6,0% din PIB.

Estimările actualizate ale bugetului de stat, precum și ale bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS), fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM) și bugetelor locale, principalii indicatori ai bugetului public național se prezintă în tabelul următor.

mil. lei

	Anul 2023		
	Aprobat / estimat (modificat)	propuneri pentru modificare (+,-)	Modificat/ estimat
Bugetul public național			
Venituri	102.063,0	587,6	102.650,6
Cheltuieli	120.590,3	587,6	121.177,9
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-18.527,3	-	-18.527,3
Bugetul de stat			
Venituri	66.274,6	-497,9	65.776,7
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	17,6	1,6	19,2
Cheltuieli	84.601,9	-497,9	84.104,0
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	42.506,6	501,6	43.008,2
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-18.327,3	-	-18.327,3
Bugetele locale (consolidat)			
Venituri	25.493,4	1.036,0	26.529,4
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	18.544,1	823,9	19.368,0
Cheltuieli	25.693,4	1.036,0	26.729,4
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	17,6	1,6	19,2
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-200,0	-	-200,0
Bugetul asigurărilor sociale de stat			

	Anul 2023		
	Aprobat / estimat (modificat)	propuneri pentru modificare (+,-)	Modificat/ estimat
Venituri	38.680,6	152,9	38.833,5
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	<i>17.114,9</i>	<i>-322,3</i>	<i>16.792,6</i>
Cheltuieli	38.680,6	152,9	38.833,5
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-	-	-
<i>Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală</i>			
Venituri	14.138,6	399,8	14.538,4
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	<i>6.847,6</i>	<i>-</i>	<i>6.847,6</i>
Cheltuieli	14.138,6	399,8	14.538,4
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-	-	-

2.1. Veniturile bugetului public național

În structura bugetului public național, veniturile *bugetului de stat* se prognozează în sumă de 65 776,7 mil. lei, cu o diminuare de 497,9 mil. lei sau 0,8 la sută față de aprobat/estimat (modificat).

Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală vor crește cu 399,8 mil. lei și vor constitui suma de 14 538,4 mil. lei. Majorarea respectivă se va produce din contul primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de 338,5 mil. lei și altor venituri - 61,3 mil. lei.

Veniturile bugetelor locale (consolidat) se estimează în sumă de 26 529,4 mil. lei, cu 1 036,0 mil. lei sau 4,1% mai mult față de aprobat/estimat (modificat), inclusiv din contul impozitelor și taxelor cu 182,1 mil. lei.

Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat vor constitui 38 833,5 mil. lei, cu 152,9 mil. lei mai mult față de aprobat/estimat (modificat), iar veniturile proprii ale BASS se vor majora cu 475,2 mil. lei, dintre care cu 331,2 mil. lei din contul contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

2.2 Cheltuielile bugetului public național

În structura bugetului public național, cheltuielile *bugetului de stat* se prevăd în sumă de 84 104,0 mil. lei, cu o diminuare de 497,9 mil. lei sau cu 0,6% față de volumul aprobat (modificat) prin Legea nr.168/2023.

Cheltuielile *fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală* vor constitui 14 538,4 mil. lei, fiind majorate cu 399,8 mil. lei sau cu 2,8%, comparativ cu volumul aprobat.

Cheltuielile *bugetului asigurărilor sociale de stat* vor constitui 38 833,5 mil. lei, fiind majorate cu 152,9 mil. lei sau cu 0,4% comparativ cu volumul aprobat (modificat) prin Legea nr.169/2023.

Cheltuielile *bugetelor locale* se estimează în sumă de 26 729,4 mil. lei, fiind majorate cu 1 036,0 mil. lei sau cu 4,0% comparativ cu volumul estimat anterior.

În aspect funcțional, cheltuielile bugetului public național pentru anul 2023 se caracterizează după cum urmează:

Denumirea	Aprobat/estimat (modificat)			Propuneri de modificare (+;-)			Modificat		
	mil. lei	% în PIB	% în total	mil. lei	% în PIB	% în total	mil. lei	% în PIB	% în total
Cheltuieli, total	120 590,3	39,05	100,0	587,6	0,19	100,0	121 177,9	39,24	100,0
Servicii de stat cu destinație generală	12 413,3	4,02	10,3	21,9	0,01	3,7	12 435,2	4,03	10,3
Apărare națională	1 557,4	0,50	1,3	18,8	0,01	3,2	1 576,2	0,51	1,3
Ordine publică și securitate națională	6 649,5	2,15	5,5	116,6	0,04	19,8	6 766,1	2,19	5,6
Servicii în domeniul economiei	11 607,0	3,76	9,6	-10,2	-0,003	-1,7	11 596,8	3,76	9,6
Protecția mediului	536,9	0,17	0,4	-73,4	-0,02	-12,5	463,5	0,15	0,4
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	3 904,4	1,26	3,2	400,7	0,13	68,2	4 305,1	1,39	3,6
Ocrotirea sănătății	16 691,4	5,41	13,8	400,7	0,13	68,2	17 092,1	5,54	14,1
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat	1,7			-0,1			1,6		
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	2 778,7	0,90	2,3	50,5	0,02	8,6	2 829,2	0,92	2,3
Învățământ	17 769,7	5,75	14,7	816,7	0,26	139,0	18 586,4	6,02	15,3
Protecție socială	46 683,7	15,12	38,7	-1 153,5	-0,37	-196,3	45 530,2	14,74	37,6

Datele din tabel denotă, că în totalul cheltuielilor bugetului public național se mențin valorile preponderente pentru protecție socială, învățământ, ocrotirea sănătății.

Cele mai considerabile modificări se atestă la cheltuielile pentru *învățământ*, acestea fiind majorate cu 816,7 mil. lei sau cu 4,6% și vor constitui circa 18 586,4 mil. lei, ce reprezintă 6,02% din PIB sau 15,3% din totalul cheltuielilor bugetului public național.

Cheltuielile curente ale bugetului public național se estimează în sumă de 110 426,6 mil. lei, cu o majorare de 857,4 mil. lei sau cu 0,8%, iar *cheltuielile capitale* se estimează în sumă de circa 10 751,3 mil. lei sau 3,47% din PIB, cu o diminuare de 269,8 mil. lei.

III. Propuneri de modificare a bugetului de stat pentru anul 2023

Conform scenariului revizuit pentru anul 2023, *veniturile și cheltuielile bugetului de stat* se vor diminua cu 497,9 mil. lei, iar *soldul bugetar (deficitul)* nu va suporta modificări, fiind la nivel de aprobat 2023 - 18 327,3 mil. lei sau 5,9% din PIB.

Conform modificărilor propuse, parametrii bugetului de stat pentru anul 2023 se prezintă în tabelul ce urmează:

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+,-)	Modificat
Venituri	66 274,6	-497,9	65 776,7
Cheltuieli	84 601,9	-497,9	84 104,0
Sold bugetar (deficit)	-18 327,3		-18 327,3

3.1. Veniturile bugetului de stat

În primele 8 luni ale anului 2023, veniturile totale ale bugetului de stat au constituit 39 341,2 mil. lei, inclusiv:

- veniturile generale și colectate - 38 749,1 mil. lei;
- veniturile proiectelor finanțate din surse externe - 592,1 mil. lei.

Față de prevederile anuale, veniturile bugetului de stat în perioada vizată au înregistrat un grad de realizare de 59,2 la sută. Comparativ cu perioada similară a anului precedent încasările s-au majorat cu 6,5 la sută.

Din suma totală a veniturilor bugetului de stat, ponderea cea mai mare le revine impozitelor și taxelor - 90,55% sau 35 623,6 mil. lei, altor venituri - 5,33% (2 097,4 mil. lei), granturilor - 4,09% (1 607,4 mil. lei) și transferurilor de la alte bugete - 0,03% (12,8 mil. lei).

Veniturile colectate de către *Serviciul Fiscal de Stat* în primele 8 luni ale anului curent au însumat 17 631,0 mil. lei, cu 14,6% mai mari comparativ cu aceeași perioadă a anului 2022.

Veniturile colectate de către *Serviciul Vamal* în 8 luni a anului 2023 au fost în sumă de 22 259,8 mil. lei, cu 4,0% mai mari comparativ cu perioada similară a anului 2022.

Temei pentru reestimarea veniturilor bugetului de stat pentru anul 2023 au servit prognoza indicatorilor macroeconomici revizuită în luna iulie de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, precum și încasările la impozite și taxe înregistrate în primele 8 luni ale anului curent.

Comparativ cu bugetul modificat conform Legii nr.168/2032, pentru anul 2023 se estimează o diminuare a veniturilor bugetului de stat cu 497,9 mil. lei, dintre care, veniturile componente de bază a bugetului de stat cu 150,6 mil. lei și

veniturile proiectelor finanțate din surse externe cu 347,3 mil. lei. Din acestea, încasările la impozite și taxe se micșorează cu 870,4 mil. lei, la granturi - 130,8 mil. lei, iar încasările de la alte venituri și transferurile de la alte bugete se vor majora respectiv cu 501,7 mil. lei și 1,6 mil. lei.

Estimarea veniturilor bugetului de stat pentru anul 2023 pe tipuri de venituri se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+,-)	Modificat
Veniturile bugetului de stat, total	66 274,6	-497,9	65 776,7
- impozite și taxe	56 945,8	-870,4	56 075,4
- granturi	6 984,6	-130,8	6 853,8
- alte venituri	2 326,6	501,7	2 828,3
- transferuri în cadrul BPN	17,6	1,6	19,2

Încasările *din impozite și taxe*, comparativ cu sumele modificate prin Legea nr.168/2023, se vor diminua cu 870,4 mil. lei sau cu 1,5% și vor constitui 56 075,4 mil. lei.

Principalele *diminuări* intervin la încasările din taxa pe valoarea adăugată - cu 2 464,7 mil. lei, dintre care: TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova - cu 278,9 mil. lei, TVA la mărfurile importate - cu 1 885,8 mil. lei, ca urmare a revizuirii indicatorilor macroeconomici pentru anul 2023 și mersul executării în primele 8 luni ale anului curent.

Principalele tipuri de impozite și taxe, la care se estimează *majorări* sunt la următoarele tipuri de venituri:

- impozitul pe venitul persoanelor fizice - cu 47,9 mil. lei din contul creșterii salariului mediu lunar brut cu 18,7% în termeni nominali față de semestrul I 2022;

- impozitul pe venitul persoanelor juridice - cu 1 030,0 mil. lei, ca urmare a încasărilor mai mari a agenților economici pentru perioada fiscală 2022, precum și creșterii veniturilor băncilor comerciale datorită ratelor înalte a dobânzilor la credite;

- accizele vor crește cu 52,1 mil. lei, dintre care: accizele la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova - cu 45,1 mil. lei și accizele la mărfurile importate - cu 12,0 mil. lei. Creșterea respectivă rezultă din majorarea volumului de produse petroliere importate, a numărului de mijloace de transport importate și majorarea volumului de producție spirtoasă expediată din antrepozitul fiscal;

- taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe - cu 485,0 mil. lei, dintre care: taxa vamală - cu 130,0 mil. lei și taxa pentru efectuarea procedurilor

vamale - cu 355,0 mil. lei, ca urmare a revizuirii indicatorilor macroeconomici pentru anul 2023, a mersul executării în primele 8 luni ale anului curent și reieșind din faptul că punerea în aplicare a prevederilor noului Cod Vamal a fost amânată către data de 01.01.2024.

Comparativ cu aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023), *intrările de granturi* se vor diminua în total cu 130,8 mil. lei, dintre care: granturi pentru suport bugetar se vor majora cu 230,8 mil. lei, iar granturile pentru proiecte finanțate din surse externe se vor diminua cu 361,6 mil. lei. Toate intrările de granturi au fost reestimate reieșind la cursul de schimb a monedei naționale revizuit în luna iulie curent.

Debursările de *granturi pentru suport bugetar* vor constitui suma de 6 004,3 mil. lei și se vor majora față de aprobat (modificat) 2023 cu 130,8 mil. lei datorită revizuirii cu suma de 14,3 mil. dol. SUA a contribuției concesionale la DPO.

Granturile pentru proiecte finanțate din surse externe vor constitui suma 849,5 mil. lei, estimările fiind actualizate reieșind din mersul implementării proiectelor finanțate din surse externe în primele 8 luni ale anului curent și intrarea în vigoare a acordurilor noi.

Încasările din *alte venituri* se estimează în sumă de 2 828,3 mil. lei, cu o majorare de 501,7 mil. lei, în principal din contul creșterii încasărilor din veniturile din proprietate - cu 347,4 mil. lei, dintre care: din revizuirea estimărilor încasărilor din dobânzi cu 217,0 mil. lei, din veniturile din dividende primite de la societățile pe acțiuni și defalcări de la profitul net al întreprinderilor de stat conform rezultatelor activității pentru anul 2022 - cu 129,5 mil. lei. Totodată, la acest capitol se propun a fi majorate veniturile din amenzi și sancțiuni cu suma de 77,9 mil. lei, datorită faptului cu încasările date la moment sunt deja executate, și la încasările din alte venituri se propun majorări în sumă de 65,5 mil. lei (impozit unic parcuri IT - cu 50,0 mil. lei).

3.2. Cheltuielile bugetului de stat

Comparativ cu volumul aprobat (modificat) prin Legea nr.168/2023 privind modificarea unor acte normative, cheltuielile se prevăd cu o micșorare de 497,9 mil. lei sau cu 0,6% și vor constitui 84 104,0 mil. lei, precum este reflectat în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	84 601,9	-497,9	84 104,0
cheltuieli curente	77 134,8	-5,2	77 129,6

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
cheltuieli capitale	7 467,1	-492,7	6 974,4
Resurse total,	84 601,9	-497,9	84 104,0
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	79 274,3	110,9	79 385,2
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	4 493,2	-628,4	3 864,8
venituri colectate	834,4	19,6	854,0

Cheltuielile curente se prevăd cu o micșorare de circa 5,2 mil. lei și vor constitui 77 129,6 mil. lei.

Cheltuielile capitale se prevăd cu o micșorare de circa 492,7 mil. lei sau cu 6,6% față de volumul aprobat (modificat) 7 467,1 mil. lei.

Cheltuielile aferente *proiectelor finanțate din surse externe* se propun cu o micșorare de 628,4 mil. lei față de nivelul aprobat (modificat) și vor constitui circa 3 864,8 mil. lei, în special ca urmare a micșorării cheltuielilor pe unele proiecte, care conform analizei capacităților de executare vor fi implementate în anul 2024.

Principalele *diminuări* se atestă în cadrul următoarelor proiecte:

- proiectul „Interconectarea sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și a României prin stația Back- to –Back” - 321,0 mil. lei, deoarece în urma analizei rezultatelor studiului efectuat s-a stabilit ne fezabilitatea stației Back-to-Back Vulcanesti și au fost propuse alternative pentru implementare;

- proiectele de aprovizionare cu apă și canalizare în Republica Moldova - 215,1 mil. lei în legătură cu transferul lucrărilor pentru anul 2024;

- proiectul „Deșeuri solide în Republica Moldova” - 73,5 mil. lei, ca urmare a unor probleme apărute în legătură cu identificarea terenurilor pentru amenajarea depozitelor de sortare a deșeurilor menajere;

- proiectul „Îmbunătățirea echipamentului de stingere a incendiilor” - 62,3 mil. lei, din cauza faptului că producătorul de utilaje a informat despre imposibilitatea de livrare a mașinilor și utilajelor în anul curent, astfel alocațiile fiind transferate pentru anul 2024.

Totodată, se atestă și *majorări* de mijloace pe unele proiecte, cum ar fi:

- proiectul „Asistența tehnică și financiară acordată Republicii Moldova de către România” - 188,1 mil. lei, datorită grantului transferat de către România pentru implementarea proiectelor din cadrul programului „Satul European”, precum și pentru procurarea autobuselor școlare;

- proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor - 40,0 mil. lei.

În aspectul *grupelor funcționale*, modificările operate la partea de cheltuieli se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	84 601,9	-497,9	84 104,0
Servicii de stat cu destinație generală	14 334,0	21,8	14 355,8
Apărare națională	1 537,8	18,8	1 556,6
Ordine publică și securitate națională	6 625,8	116,6	6 742,4
Servicii în domeniul economiei	9 003,8	-10,2	8 993,6
Protecția mediului	483,9	-73,4	410,5
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	1 233,4	187,6	1 421,0
Ocrotirea sănătății	9 283,2	0,9	9 284,1
dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat	1,7	-0,1	1,6
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	1 298,4	50,5	1 348,9
Învățământ	17 096,6	818,2	17 914,8
Protecție socială	23 706,7	-1 628,8	22 077,9

Cele mai semnificative *majorări* s-au înregistrat la *învățământ* - 818,2 mil. lei, în special destinate pentru achitarea plății unice cu caracter excepțional angajaților din instituțiile sistemului educațional și pentru achitarea serviciilor termoeenergetice, la *gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale* - 187,6 mil. lei, în special pentru Fondul național pentru dezvoltare regională și locală și la *ordinea publică și securitate națională* - 116,6 mil. lei, inclusiv pentru achitarea plății unice cu caracter excepțional în mărime de 5000 lei pentru funcționarii publici cu statut special și militari cu atribuții în domeniul asigurării, menținerii și restabilirii ordinii publice și pentru achitarea prestațiilor sociale. Concomitent, s-a înregistrat și o *micșorare* semnificativă la *protecția socială* - 1 628,8 mil. lei, în special la Fondul de reducere a vulnerabilității energetice (cu 1442,0 mil. lei).

În aspectul *categoriilor economice*, propunerile de modificare a cheltuielilor se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)		Propuneri de modificare (+;-)		Modificat	
	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe
Cheltuieli și active nefinanciare, total	84 601,9	4 493,2	-497,9	-628,4	84 104,0	3 864,8
Cheltuieli	78 727,7	1 564,1	-184,6	-238,5	78 543,1	1 325,6

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)		Propuneri de modificare (+;-)		Modificat	
	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe
Cheltuieli de personal	10 543,0	12,3	-253,5	-0,8	10 289,5	11,5
Bunuri și servicii	3 276,7	312,5	193,7	-2,4	3 470,4	310,1
Dobânzi aferente	5 328,0		148,4		5 476,4	
datoriei de stat externe	927,0		628,4		1 555,4	
datoriei de stat interne	4 401,0		-480,0		3 921,0	
Subvenții	4 431,4	15,0	197,0	-2,0	4 628,4	13,0
Granturi acordate	1 753,3	333,4	47,9	-5,9	1 801,2	327,5
Prestații sociale	5 631,0		-1 297,2		4 333,8	
Alte cheltuieli	5 260,3	787,9	276,0	-227,4	5 536,3	560,5
Transferuri acordate, total	42 504,0	103,0	503,1		43 007,1	103,0
<i>bugetelor locale</i>	18 541,5	103,0	825,3		19 366,8	103,0
<i>bugetului asigurărilor sociale de stat</i>	17 114,9		-322,2		16 792,7	
<i>fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală</i>	6 847,6				6 847,6	
Active nefinanciare	5 874,2	2 929,1	-313,3	-389,9	5 560,9	2 539,2
Mijloace fixe	4 484,1	2 898,9	-217,2	-390,8	4 266,9	2 508,1
<i>dintre care investiții capitale</i>	2 340,6	1 981,4	-301,7	-341,1	2 038,9	1 640,3
Stocuri de materiale	1 386,9	30,2	-97,9	0,9	1 289,0	31,1
Alte active nefinanciare	3,2		1,8		5,0	
<i>Informativ:</i>						
Cheltuieli curente	77 132,8	860,8	-3,2	-16,4	77 129,6	844,4
Cheltuieli capitale	7 469,1	3 632,4	-494,7	-612,0	6 974,4	3 020,4

Cheltuielile de personal se prevăd în volum de 10 289,5 mil. lei, fiind micșorate cu -288,6 mil. lei și majorate cu 35,1 mil. lei influențate de următorii factori:

1) diminuarea cu 157,8 mil. lei a alocațiilor prevăzute în bugetul de stat pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar și repartizarea acestora către autoritățile publice locale și centrale, dintre care *149,9 mil. lei* - transferuri către bugetele locale conform Hotărârii Guvernului nr. 658/2023 privind redistribuirea și repartizarea unor alocații aprobate în Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr. 359/2022 și pentru achitarea salariilor și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat, pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal, care se finanțează în bază de cost standard per elev în baza Hotărârii Guvernului nr. 868/2014;

2) diminuarea alocațiilor în sumă de 130,8 mil. lei, la propunerea autorităților, din contul economiilor identificate;

3) majorarea alocațiilor în sumă de 35,1 mil. lei, ca urmare a implementării măsurilor noi de politici salariale începând cu 01.10.2023, deblocării unor funcții

incluse în moratoriul temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar pe funcțiile vacante înregistrate și alte insuficiențe legate de cheltuieli de personal.

Totodată, proiectul prevede implementarea următoarelor măsuri de politică salarială:

a) majorarea valorii de referință de la 1900 lei până la 2500 lei pentru personalul din cadrul Consiliului Concurenței, Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, Consiliului Audiovizualului, Agenției Proprietăți Publice, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare, Autorității Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, Agenției de administrare a Instanțelor Judecătorești, Agenției Resurse Informaționale Juridice, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Procuratura Generală, procuraturile teritoriale și cele specializate, Instanțele Judecătorești;

b) majorarea valorii de referință de la 1900 lei până la 3000 lei pentru directorul Inspectoratului de Stat al Muncii, președinții și membrii Consiliului Concurenței, președintele Consiliului Audiovizualului, directorul general al Agenției Proprietăți Publice, directorul general al Casei Naționale de Asigurări Sociale, directorul general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, directorul general și consilierii pentru soluționarea contestațiilor din cadrul Autorității Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor;

c) majorarea valorii de referință de 3000 lei până la nivelul de 3600 lei pentru judecătorii din cadrul Curții Constituționale;

Impactul financiar pentru 2 luni a măsurii respective fiind de 22,9 mil. lei.

d) majorarea sporului cu caracter specific de la 60% la 75% pentru personalul medical, inclusiv care deține funcții publice cu statut special, din autoritățile/instituțiile/structurile medicale, din Centrul de Medicină Legală și din instituțiile de asistență socială;

Impactul financiar pentru 2 luni a măsurii respective fiind de 9,0 mil. lei.

e) majorarea cu 12 clase de salarizare succesive pentru directorul și experții judiciari (medici) din cadrul Centrului de Medicină Legală;

Impactul financiar pentru 2 luni a măsurii respective fiind de 1,0 mil. lei.

f) majorarea valorii de referință de la 1900 lei la 2000 lei pentru personalul de specialitate din cadrul teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice în care Ministerul Culturii are calitatea de fondator;

g) Stabilirea unei valori de referință de 3600 lei pentru:

- membrii judecători din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, care au promovat evaluarea prevăzută de Legea 26/2022, precum și ceilalți judecători candidați care au promovat această evaluare, dar nu au fost aleși în funcția de membri ai Consiliului Superior al Magistraturii;

- membrii procurori din cadrul Consiliului Superior al Procurorilor, care au promovat evaluarea prevăzută de Legea nr. 26/2022, precum și ceilalți procurori candidați care au promovat această evaluare, dar nu au fost aleși în funcția de membri ai Consiliului Superior al Procurorilor;

- judecătorii Curții Supreme de Justiție, care au promovat evaluarea externă conform Legii nr. 65/2023 și care au fost numiți în funcție, precum și ceilalți candidați conform Legii nr. 64/ 2023 din rândul judecătorilor și procurorilor aflați în funcție, care au promovat evaluarea externă, dar nu au fost numiți în calitate de judecători ai Curții Supreme de Justiție.

Cheltuielile pentru plata dobânzilor aferente serviciului datoriei de stat se estimează în sumă de 5 476,4 mil. lei, cu o majorare de 148,4 mil. lei sau cu 2,8% față de aprobat (modificat) 2023. Cheltuielile pentru achitarea dobânzilor/comisioanelor la împrumuturile externe se majorează cu 628,4 mil. lei ca urmare a majorării ratelor Euribor 6 luni și ratei DST pe piețele internaționale, precum și achitarea comisioanelor unice pentru împrumuturile ce urmează a fi contractate de la BIRD și BERD. Ca rezultat al micșorării ratelor la VMS emise pe piața primară și extinderii maturității la VMS convertite, cheltuielile pentru deservirea datoriei de stat interne se vor micșora cu 480,0 mil. lei sau 10,9% față de suma aprobată pentru anul 2023.

Cheltuielile capitale vor constitui 6 974,4 mil. lei sau 8,3% din cheltuielile totale ale bugetului de stat. Comparativ cu volumul precizat, cheltuielile capitale se diminuează cu 492,7 mil. lei sau cu 6,6 la sută.

În mare parte, diminuarea respectivă este condiționată de reducerea cu 611,9 mil. lei a cheltuielilor capitale efectuate din contul proiectelor finanțate din surse externe, care în baza analizei capacităților de valorificare nu vor fi executate în anul curent din cauza amânării pentru anul 2024 a demarării unor proiecte mari.

Volumul alocațiilor pentru *investiții capitale* se diminuează cu 301,7 mil. lei sau cu 12,9% față de volumul aprobat (modificat) și constituie 2 038,9 mil. lei sau 2,4% din cheltuielile totale ale bugetului de stat. Cheltuielile din contul resurselor generale se majorează cu 39,4 mil. lei sau cu 11,0%, iar cele din contul proiectelor finanțate din surse externe se diminuează cu 341,1 mil. lei sau cu 17,2 la sută.

În scopul asigurării finalizării lucrărilor de construcție/reconstrucție se propune *majorarea* alocațiilor la următoarele proiecte de investiții capitale:

- reconstrucția blocului operator al Institutului de Medicină Urgentă, str. Toma Ciorbă nr. 1, mun. Chișinău - 23,9 mil. lei;
- construcția sediului Dispeceratului Regional pentru Situații de Urgență Nord, mun. Bălți - 15,1 mil. lei;

- reconstrucția Centrului Republican de Instruire pentru Pompieri și Salvatori, s. Răzeni, r. Ialoveni - 7,5 mil. lei;

- reconstrucția perimetrului de pază al Penitenciarului nr. 7, s. Rusca, r. Hâncești - 7 mil. lei.

Totodată, la unele proiecte de investiții capitale, alocațiile au fost *diminuate*:

- proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” - 132,8 mil. lei;

- proiectul „Pregătirea proiectelor de management al deșeurilor în trei regiuni” - 73,1 mil. lei;

- proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova” - 60,1 mil. lei;

- proiectul „Învățământul superior” - 34,5 mil. lei;

- reconstrucția clădirii administrative, str. Vlaicu Pârcălab nr. 45, mun. Chișinău - 30,0 mil. lei;

- proiectul „Construcția penitenciarului din municipiul Chișinău” - 23,0 mil. lei.

Propunerile de modificare a alocațiilor pentru investiții capitale pe autorități publice centrale sunt reflectate în Tabelul nr.7 la prezenta Notă.

3.3. Estimările de cheltuieli pe grupe funcționale principale

3.3.1. Servicii de stat cu destinație generală

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 21,8 mil. lei sau cu 0,2% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	14 334,0	21,8	14 355,8
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>16,9</i>	<i>x</i>	<i>17,1</i>
cheltuieli curente	13 598,7	73,2	13 671,9
cheltuieli capitale	735,3	-51,4	683,9
Resurse total,	14 334,0	21,8	14 355,8
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	14 057,7	17,5	14 075,2
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	149,8	-24,9	124,9
venituri colectate	126,5	29,2	155,7

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 336,8 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 315,0 mil. lei.

Principalele *majorări* sunt axate pe cheltuielile prioritare necesare asigurării realizării obiectivelor din domeniu până la finele anului curent. Acestea vizează în special:

- fondul de rezervă al Guvernului - 100,0 mil. lei;
- onorarea serviciului datoriei de stat - 148,4 mil. lei;
- acoperirea costurilor serviciilor termoelectrice, serviciilor comunale și serviciilor de locațiune în vederea asigurării bunei funcționalități ale autorităților/instituțiilor publice - 33,1 mil. lei;
- cheltuieli de prima necesitate în legătură cu majorarea prețurilor (servicii informaționale, transport, alte servicii, plata indemnizațiilor, procurarea combustibilului și pieselor de schimb etc) - 13,1 mil. lei;
- achiziționarea tehnicii de calcul pentru desfășurarea Recensământului populației și al locuințelor din anul 2024 - 8,6 mil. lei;
- implementarea tehnologiilor informaționale în sectorul public (proiectarea Sistemului informațional pentru gestionarea resurselor umane, mentenanța platformelor guvernamentale, măsuri de asigurare a securității cibernetice) - 8,3 mil. lei;
- reparația capitală și întreținerea clădirilor publice - 5,7 mil. lei;
- procurarea echipamentului de control video pentru frontiera de stat moldo-ucraineană - 5,0 mil. lei, în cadrul Proiectului „Uniunea Europeană pentru securitatea transfrontalieră”;
- prestarea serviciilor de manevrare a echipamentului Rapiscan de scanare X-Ray în cadrul controlului vamal - 3,3 mil. lei;
- organizarea și desfășurarea Reuniunii Moldova Suport Platform - 3,0 mil. lei;
- transferurile pentru susținerea financiară a unităților administrativ-teritoriale - 2,5 mil. lei;
- achiziționarea dispozitivelor de sigiliu vamal - 2,5 mil. lei, în contextul redirectionării tranzitului autocamioanelor din Ucraina în Republica Moldova;
- compensarea pierderilor cauzate de excluderea unor terenuri din categoria de terenuri ale fondului silvic, în scopul continuării lucrărilor de reabilitare și modernizare a postului vamal Sculeni - 2,0 mil. lei;
- servicii de evaluare a ratingului Republicii Moldova - 1,3 mil. lei;

Diminuările de alocații vizează în special:

- cheltuieli de personal - 121,9 mil. lei, repartizate conform hotărârii Guvernului nr.658/2023 pentru acordarea sporului pentru realizarea sarcinilor prioritare în contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană și transferuri cu destinație specială către bugetele locale;

- fondul de amalgamare voluntară a localităților - 50,0 mil. lei, datorită faptului că nu s-a finalizat elaborarea cadrului normativ conex;
- cheltuieli de personal - 35,9 mil. lei, redistribuite pentru măsuri noi de politici salariale începând cu 01.10.2023;
- activități aferente instituțiilor de cercetare și inovare - 32,0 mil. lei;
- proiecte finanțate din surse externe - 24,9 mil. lei;
- achitarea cotizațiilor de membru în organizațiile internaționale ale căror membru este Republica Moldova - 16,0 mil. lei;
- investiții capitale din resurse generale - 13,4 mil. lei;
- implementarea Sistemului de vot prin internet „e-Votare” - 7,0 mil. lei;
- activitatea consiliilor electorale de circumscripție de nivelul al doilea cu statut permanent - 5,2 mil. lei;
- achitarea documentelor executorii - 5,0 mil. lei;
- rezervele materiale ale statului - 3,7 mil. lei.

3.3.2. Apărare națională

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 18,8 mil. lei sau cu 1,2% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	1 537,8	18,8	1 556,6
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,8</i>	<i>x</i>	<i>1,9</i>
cheltuieli curente	994,7	-128,9	865,8
cheltuieli capitale	543,1	147,7	690,8
Resurse total,	1 537,8	18,8	1 556,6
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	1 522,3	17,6	1 539,9
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	8,1		8,1
venituri colectate	7,4	1,2	8,6

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 66,1 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 47,3 mil. lei.

Principalele *majorări* sunt axate pe cheltuielile prioritare necesare asigurării realizării obiectivelor din domeniu până la finele anului curent. Acestea vizează în special:

- acoperirea costurilor serviciilor termoelectrice - 18,6 mil. lei;
- dezvoltarea bazei tehnico-materiale - 15,1 mil. lei;
- procurarea combustibilului, inclusiv solid - 9,9 mil. lei;

- reparații capitale - 8,3 mil. lei;
- achitarea prestațiilor sociale (indemnizații la încetarea contractului de muncă) - 4,8 mil. lei;
- eficientizarea energetică a clădirilor și sistemelor ingineresti - 3,2 mil. lei;
- majorarea diurnelor efectivului Forțelor de Menținere a Păcii - 2,2 mil. lei;
- formare profesională - 2,1 mil. lei;
- asigurarea securității cibernetice - 1,0 mil. lei;
- alte cheltuieli pentru asigurarea activității curente a instituțiilor din domeniul apărării naționale - 0,9 mil. lei.

Principala *diminuare* de alocații este determinată exclusiv de economiile atestate la cheltuieli de personal - 47,3 mil. lei.

3.3.3. Ordine publică și securitate națională

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 116,6 mil. lei sau cu 1,8% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	6 625,8	116,6	6 742,4
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	7,8	x	8,0
cheltuieli curente	6 054,7	225,9	6 280,6
cheltuieli capitale	571,1	-109,3	461,8
Resurse total,	6 625,8	116,6	6 742,4
<i>dintre care transferuri primite între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>	1,7	-0,1	1,6
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	6 280,9	222,6	6 503,5
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	272,7	-118,2	154,5
venituri colectate	72,2	12,2	84,4

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 261,0 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 144,4 mil. lei.

Principalele *majorări* sunt axate pe cheltuielile prioritare necesare asigurării realizării obiectivelor din domeniu până la finele anului curent. Acestea vizează în special:

- achitarea serviciilor energetice și de locațiune - 57,5 mil. lei;
- achitarea prestațiilor sociale (indemnizații la încetarea contractului de muncă) - 53,7 mil. lei;
- acoperirea cheltuielilor aferente acordării unei plăți unice cu caracter excepțional în mărime de 5000 lei pentru funcționarii publici cu statut special și

militari cu atribuții în domeniul asigurării, menținerii și restabilirii ordinii publice - 50,0 mil. lei;

- asigurarea cheltuielilor de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar - 42,5 mil. lei;

- expertiza medico-legală - 12,8 mil. lei;

- dezvoltarea bazei tehnico-materiale - 8,3 mil. lei;

- deplasări de serviciu - 7,5 mil. lei;

- proiectelor finanțate din surse externe - 5,3 mil. lei;

- procurarea cărbunelui pentru perioada rece a anului - 5,2 mil. lei;

- procurarea produselor alimentare - 4,6 mil. lei;

- reparații curente - 3,9 mil. lei;

- acoperirea necesităților pentru plata titlurilor executorii -3,8 mil. lei;

- alte cheltuieli pentru asigurarea activității curente a instituțiilor din domeniul ordinii publice și securității statului - 5,9 mil. lei.

Diminuările esențiale de alocații se prevăd la/în legătură cu:

- proiecte finanțate din surse externe - 118,2 mil. lei;

- investiții capitale - 18,4 mil. lei;

- servicii informaționale - 6,5 mil. lei;

- asigurarea activității curente a instituțiilor din domeniul ordinii publice și securității statului - 1,3 mil. lei.

3.3.4. Servicii în domeniul economiei

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o micșorare de 10,2 mil. lei sau cu 0,1% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	9 003,8	-10,2	8 993,6
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>10,6</i>	<i>x</i>	<i>10,7</i>
cheltuieli curente	5 790,7	235,1	6 025,8
cheltuieli capitale	3 213,1	-245,3	2 967,8
Resurse total,	9 003,8	-10,2	8 993,6
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	6 268,7	321,5	6 590,2
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	2 500,0	-341,7	2 158,3
venituri colectate	235,1	10,0	245,1

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 475,3 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 485,5 mil. lei.

Principalele *majorări* sunt axate pe cheltuielile prioritare necesare asigurării realizării obiectivelor din domeniu până la finele anului curent. Acestea vizează în special:

- Fondul rutier - 105,7 mil. lei pentru reparația și întreținerea drumurilor naționale;
- Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural - 100,0 mil. lei;
- reabilitarea terasamentului liniei de cale ferată Cahul - Giurgiulești (s. Văleni) - 60,0 mil. lei;
- proiectul „Programul de Reziliență rurală (IFAD VII)” - 43,8 mil. lei;
- proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor - 40,6 mil. lei;
- redistribuirea limitelor de alocații între grupe funcționale, aprobate pentru Fondul național pentru dezvoltare regională și locală - 27,1 mil. lei;
- procurarea în numele statului a unor bunuri imobile proprietate privată - 25,3 mil. lei;
- asigurarea funcționării Multiplexului A de televiziune digitală terestră - 20,0 mil. lei;
- proiectul „Modernizarea Tehnicii Agricole și Echipamentului post recoltare” - 15,0 mil. lei;
- asigurarea funcționării Serviciului Național Unic pentru Apeluri de Urgență 112 - 15,0 mil. lei;
- programul de subvenționare a locurilor de muncă - 8,0 mil. lei;
- acordarea plății unice cu caracter excepțional acordată personalului din cadrul organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării - 5,2 mil. lei;
- finalizarea lucrărilor de construcție a drumului de acces către Arena polivalentă de interes național - 3,0 mil. lei;
- finalizarea proiectelor în derulare din cadrul Fondului pentru Eficiență Energetică - 2,5 mil. lei;
- redistribuirea limitelor de alocații între grupe funcționale, aprobate pentru Fondul Național pentru Mediu - 2,4 mil. lei;
- servicii juridice de reprezentare a Republicii Moldova la Curtea de Apel Svea (Regatul Unit) în acțiunea înaintată de Komaksavia Airport Invest Ltd împotriva Republicii Moldova - 1,7 mil. lei.

Diminuările esențiale de alocații se prevăd la/în legătură cu:

- proiectul „Interconectarea sistemelor electroenergetice ale Republicii Moldova și a României prin stația Back-to-Back” - 321,0 mil. lei;
- proiectul „Îmbunătățirea capacităților întru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)” - 48,1 mil. lei;
- ajustarea cheltuielilor de personal - 22,6 mil. lei;

- proiectul „Competitivitatea întreprinderilor micro, mici și mijlocii (ÎMMM)” - 22,5 mil. lei;
- proiectul „Înregistrarea și evaluarea funciară” - 20,0 mil. lei;
- proiectul „Agricultura competitivă” - 14,0 mil. lei;
- proiectul „Modernizarea sistemului termoelectric al municipiului Bălți” - 6,4 mil. lei;
- proiectul „Tranziția la agricultura performantă” - 6,4 mil. lei;
- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatorii externi - 5,9 mil. lei;
- elaborarea sistemului de documente normative în construcții - 4,1 mil. lei;
- proiectul „Îmbunătățirea eficienței sectorului de alimentare centralizată cu energie termică II” - 3,1 mil. lei;
- proiectul de dezvoltare al sistemului electroenergetic - 2,6 mil. lei;
- redistribuirea mijloacelor între grupele funcționale - 2,3 mil. lei;
- proiectul „Livada Moldovei” - 2,0 mil. lei;
- planul de amenajare a teritoriului național și teritoriilor regionale - 2,0 mil. lei.

3.3.5. Protecția mediului

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o micșorare de 73,4 mil. lei sau cu 15,2% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	483,9	-73,4	410,5
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>0,6</i>	<i>x</i>	<i>0,5</i>
cheltuieli curente	222,4	69,2	291,6
cheltuieli capitale	261,5	-142,6	118,9
Resurse total,	483,9	-73,4	410,5
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	385,5	0,9	386,4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	89,5	-72,4	17,1
venituri colectate	8,9	-1,9	7,0

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 9,3 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 82,7 mil. lei.

Principalele *majorări* sunt axate pe cheltuielile prioritare necesare asigurării realizării obiectivelor din domeniu până la finele anului curent. Acestea vizează în special:

- proiectul „Activități de pregătire a rapoartelor bienale de transparenta (BTR) conform Convenției-cadru a ONU privind schimbările climatice” - 3,0 mil. lei;
- acordarea plății unice cu caracter excepțional personalului din cadrul organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării - 2,6 mil. lei;
- contribuția Guvernului pentru implementarea proiectelor finanțate de către donatorii externi - 2,0 mil. lei.

Diminuările esențiale de alocații se prevăd la:

- proiectul „Pregătirea proiectelor de management al deșeurilor în trei regiuni” - 73,5 mil. lei;
- Fondul Național pentru Mediu, din contul redistribuirii limitelor de alocații între grupe funcționale - 2,4 mil. lei;
- proiectul „Sistemul integrat de management pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și partajării echitabile a beneficiilor rezultat” - 2,0 mil. lei;
- proiectul „Conservarea și gestionarea durabilă a zonelor umede cu accent pe zone cu valoare naturală ridicată din bazinul râului Prut” - 1,3 mil. lei.

3.3.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 187,6 mil. lei sau cu 15,2% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	1 233,4	187,6	1 421,0
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,5</i>	<i>x</i>	<i>1,7</i>
cheltuieli curente	421,2	359,0	780,2
cheltuieli capitale	812,2	-171,4	640,8
Resurse total,	1 233,4	187,6	1 421,0
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	943,9	283,0	1 226,9
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	289,5	-95,4	194,1

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 402,7 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 215,1 mil. lei.

Principalele *majorări* sunt axate pe cheltuielile prioritare necesare asigurării realizării obiectivelor din domeniu până la finele anului curent. Acestea vizează în special:

- Fondul național pentru dezvoltare regională și locală - 282,9 mil. lei;

- proiectul „Asistență tehnică și financiară acordată Republicii Moldova de către România” - 117,4 mil. lei;

- proiectul „Construcția locuințelor sociale III” - 2,0 mil. lei.

Diminuările esențiale de alocații se prevăd la:

- proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” - 146,0 mil. lei;

- proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova” - 69,1 mil. lei.

3.3.7. Ocrotirea sănătății

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 0,9 mil. lei și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	9 283,2	0,9	9 284,1
<i>dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>	<i>1,7</i>	<i>-0,1</i>	<i>1,6</i>
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>11,0</i>	<i>x</i>	<i>11,0</i>
cheltuieli curente	8 341,9	-59,9	8 282,0
cheltuieli capitale	941,3	60,8	1 002,1
Resurse total,	9 283,2	0,9	9 284,1
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	8 221,8	22,5	8 244,3
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	867,5	-26,2	841,3
venituri colectate	193,9	4,6	198,5

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 117,6 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 116,7 mil. lei.

Principalele *majorări* sunt axate pe cheltuielile prioritare necesare asigurării realizării obiectivelor din domeniu până la finele anului curent. Acestea vizează în special:

- proiecte finanțate din surse externe - 60,7 mil. lei;

- investiții capitale - 32,0 mil. lei;

- majorarea salariilor personalului medical din instituțiile medico-sanitare publice cu 15% - 8,1 mil. lei;

- acoperirea costurilor serviciilor termoeenergetice - 4,9 mil. lei;

- plata unică cu caracter excepțional acordată personalului din cadrul organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării - 0,9 mil. lei;

- redistribuirea limitelor de alocații între grupe funcționale, aprobate pentru Ministerul Afacerilor Interne - 0,4 mil. lei.

Diminuările esențiale de alocații se prevăd la/în legătură cu:

- proiecte finanțate din surse externe - 87,0 mil. lei;

- Ministerul Apărării, din contul redistribuirii limitelor de alocații între grupe funcționale - 12,6 mil. lei;

- identificarea economiilor în urma analizei cheltuielilor grupei date - 16,3 mil. lei, inclusiv cheltuieli de personal - 1,3 mil. lei;

- redistribuirea soldului de mijloace financiare în scopul realizării proiectelor în bază de concurs (proiecte pentru tinerii cercetători și proiectele din cadrul concursului „Reziliența Republicii Moldova la situații de criză”) - 0,8 mil. lei.

3.3.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 50,5 mil. lei sau cu 3,9% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	1 298,4	50,5	1 348,9
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,5</i>	<i>x</i>	<i>1,6</i>
cheltuieli curente	1 209,8	71,2	1 281,0
cheltuieli capitale	88,6	-20,7	67,9
Resurse total,	1 298,4	50,5	1 348,9
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	1 272,6	48,0	1 320,6
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	16,9		16,9
venituri colectate	8,9	2,5	11,4

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 82,7 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 32,2 mil. lei.

Principalele *majorări* sunt axate pe cheltuielile prioritare necesare asigurării realizării obiectivelor din domeniu până la finele anului curent. Acestea vizează în special:

- asigurarea cheltuielilor de personal generate de implementarea modificărilor la Legea nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar - 9,2 mil. lei, dintre care 8,4 mil. lei - costul majorării valorii de referință și claselor de salarizare personalului de specialitate specific din domeniul culturii din cadrul teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice în care Ministerul Culturii are calitatea de fondator;

- acoperirea costurilor serviciilor termoelectrice instituțiilor culturale și sportive - 31,0 mil. lei, dintre care 22,7 mil. lei pentru școlile sportive finanțate din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale;
- desfășurarea competițiilor sportive din cadrul instituțiilor sportive - 2,5 mil. lei, dintre care 1,2 mil. lei pentru școlile sportive finanțate din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale;
- înființarea unei școli sportive noi în subordinea autorității publice locale de nivelul întâi, finanțată din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 0,3 mil. lei;
- desfășurarea Calendarului măsurilor sportive - 10,0 mil. lei;
- efectuarea lucrărilor de reabilitare a clădirii transmise în gestiunea Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret - 10,0 mil. lei;
- contribuția Guvernului la implementarea proiectului finanțat din surse externe „Istoria și muzica - valorile care ne unesc” - 2,1 mil. lei;
- asigurarea altor cheltuieli necesare instituțiilor sportive și culturale - 4,8 mil. lei;
- desfășurarea evenimentului „Cinema Hora” - 0,4 mil. lei;
- plata unică cu caracter excepțional acordată personalului din cadrul instituțiilor sportive - 12,4 mil. lei, dintre care 9,8 mil. lei pentru școlile sportive finanțate din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale.

Diminuarea alocațiilor în cadrul grupei date este cauzată de economiile identificate în urma analizei executării alocațiilor bugetare - 32,2 mil. lei.

3.3.9. Învățământ

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 818,2 mil. lei sau cu 4,8% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	17 096,6	818,2	17 914,8
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	20,2	x	21,3
cheltuieli curente	16 799,5	788,1	17 587,6
cheltuieli capitale	297,1	30,1	327,2
Resurse total,	17 096,6	818,2	17 914,8
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	16 877,3	797,9	17 675,2
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	192,7	18,1	210,8
venituri colectate	26,6	2,2	28,8

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 933,6 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 115,4 mil. lei.

Principalele *majorări* sunt axate pe cheltuielile prioritare necesare asigurării realizării obiectivelor din domeniu până la finele anului curent. Acestea vizează în special:

- acordarea plății unice cu caracter excepțional angajaților din instituțiile sistemului educațional - 411,7 mil. lei, dintre care pentru instituțiile publice de învățământ care funcționează în regim de autogestiune financiar-economică - 61,1 mil. lei și pentru instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 344,1 mil. lei;

- ajustarea alocațiilor în scopul achitării serviciilor comunale - 256,8 mil. lei, dintre care pentru instituțiile publice de învățământ care funcționează în regim de autogestiune financiar-economică - 2,0 mil. lei și pentru instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 250,1 mil. lei;

- acoperirea insuficienței cheltuielilor de personal atestate de autorități - 154,0 mil. lei, inclusiv pentru instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 149,9 mil. lei;

- asigurarea realizării măsurilor din cadrul proiectelor finanțate din surse externe - 70,8 mil. lei, inclusiv procurarea transportului școlar în instituțiile de învățământ general din cadrul Proiectului „Asistență tehnică și financiară acordată Republicii Moldova de către România” - 70,7 mil. lei;

- crearea condițiilor adecvate în cadrul instituțiilor de învățământ - 27,2 mil. lei, dintre care pentru instituțiile publice de învățământ care funcționează în regim de autogestiune financiar-economică - 19,0 mil. lei și pentru instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 0,2 mil. lei (*dintre care cheltuieli de personal - 0,1 mil. lei*);

- dublarea mărimii burselor de studii acordate elevilor și studenților cu profil pedagogic din instituțiile de învățământ - 5,7 mil. lei;

- contribuția Guvernului în cadrul acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind implementarea programului de asistență tehnică și financiară în baza unui ajutor financiar nerambursabil în valoare de 100 mil. euro - 4,0 mil. lei;

- ajustarea burselor de studii acordate medicilor secundari clinici la mărimea salariului de bază a unui medic - 1,4 mil. lei;

- pentru construcția/renovarea/reabilitarea blocurilor sanitare în instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal, ca urmare a contribuției autorităților publice locale - 1,2 mil. lei;

- alocarea mijloacelor suplimentare pentru procurarea produselor alimentare necesare pentru alimentarea copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 0,8 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații, în legătură cu:

- identificarea economiilor în urma analizei cheltuielilor grupei date - 52,7 mil. lei, inclusiv cheltuieli de personal - 22,8 mil. lei;

- nevalorificarea alocațiilor pentru construirea, renovarea și dotarea infrastructurii pentru educația antepreșcolară - 10,0 mil. lei;

- nevalorificarea alocațiilor aferente proiectelor finanțate din surse externe - 52,7 mil. lei.

3.3.10. Protecție socială

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o micșorare de 1 628,8 mil. lei sau cu 6,9% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	23 706,7	-1 628,8	22 077,9
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	28,0	x	26,3
cheltuieli curente	23 702,9	-1 638,2	22 064,7
cheltuieli capitale	3,8	9,4	13,2
Resurse total,	23 706,7	-1 628,8	22 077,9
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	23 443,5	-1 620,5	21 823,0
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	108,3	32,1	140,4
venituri colectate	154,9	-40,4	114,5

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget este condiționată de alocații suplimentare în sumă de 579,2 mil. lei și diminuări de alocații în sumă de 2 208,0 mil. lei.

Principalele *majorări* sunt axate pe cheltuielile prioritare necesare asigurării realizării obiectivelor din domeniu până la finele anului curent. Acestea vizează în special:

- transferuri cu destinație specială pentru prestații sociale de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru susținerea financiară a populației prin acordarea compensației la energie sub formă de plată monetară - 170,0 mil. lei;

- transferuri cu destinație specială pentru prestații sociale de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru susținerea financiară a familiei pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 2 ani - 107,7 mil. lei;

- transferuri de la bugetul de stat către bugetele locale - 84,2 mil. lei, dintre care 40,4 mil. lei pentru finanțarea Serviciului social „Asistență personală” din pachetul minim de servicii sociale și 43,8 mil. lei pentru unele plăți și servicii sociale;

- transferuri cu destinație specială pentru prestații sociale de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat, ca urmare a majorării cuantumului alocațiilor lunare de stat cu 250 lei, conform prevederilor Legii nr. 58/2023 privind modificarea articolului 2 din Legea nr.121/2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație - 84,0 mil. lei;

- finanțarea Centrelor de plasament temporar pentru refugiați - 32,1 mil. lei;

- asigurarea funcționalității Centrelor de plasament temporar pentru persoane vârstnice și cu dizabilități, Centrelor de plasament temporar pentru copii cu dizabilități pentru servicii energetice, alimentație, etc - 25,5 mil. lei;

- măsuri de protecție socială a șomerilor (ANOFM), în legătură cu majorarea numărului agenților economici care beneficiază de subvenții, majorarea numărului cererilor din partea șomerilor pentru a deschide o afacere - 21,0 mil. lei;

- Programul Prima Casă - 20,0 mil. lei;

- transferuri cu destinație specială către bugetul asigurărilor sociale de stat, pentru susținerea financiară a persoanelor când nu se îndeplinesc condițiile pentru obținerea dreptului la pensie de asigurări sociale de stat - 14,7 mil. lei;

- subvenții Î.P. CREPOR pentru procurarea materiei prime și plata serviciilor comunale - 10,0 mil. lei;

- crearea a 9 Agenții Teritoriale Asistență Sociale - 10,0 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații, în legătură cu:

- diminuarea Fondului de reducere a vulnerabilității energetice -1 442,0 mil. lei;

- reducerea transferurilor de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat, (din contul majorării veniturilor proprii) - 475,2 mil. lei;

- reducerea transferuri cu destinație specială către bugetul asigurărilor sociale de stat, pentru asigurarea dreptului la pensie pentru vechime în muncă pensionarilor în rândul militarilor - 107,7 mil. lei;

- reducerea mijloacelor preconizate pentru susținerea financiară a familiilor defavorizate prin acordarea ajutorului pentru perioada rece a anului (modificarea mecanismului de acordare APRA și instituirea plății pentru compensarea energiei sub formă de plată monetară) - 80,0 mil. lei;

- reducerea cheltuielilor din Fondul de susținere a populației, ca urmare a diminuării încasărilor în Fond - 40,4 mil. lei. Mijloacele respective vor fi compensate din veniturile generale ale bugetului de stat și vor fi alocate autorităților publice locale pentru asistenți personali;

- reducerea transferurilor de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat, reieșind din analiza valorificării mijloacelor financiare aferente programelor de cheltuieli finanțate de la bugetul de stat - 21,0 mil. lei;

- sistarea activității Centrului de reabilitare a invalizilor și pensionarilor „Victoria”, or. Sergheevca, Ucraina - 15,3 mil. lei;

- reducerea transferuri cu destinație specială către bugetul asigurărilor sociale de stat, pentru susținerea financiară în cazul îngrijirii persoanelor cu dizabilități - 14,7 mil. lei;

- alte diminuări - 11,7 mil. lei.

3.4. Relații interbugetare

3.4.1. Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat se prevăd în sumă de 16 792,6 mil. lei.

Din transferurile menționate supra, transferurile curente cu destinație specială pentru prestațiile sociale de stat și alte plăți, se propun spre majorare cu 153,0 mil. lei, constituind 10 948,4 mil. lei, reieșind din numărul beneficiarilor și analiza valorificării mijloacelor financiare aferente programelor de cheltuieli finanțate de la bugetul de stat.

3.4.2. Transferurile către bugetele locale

Transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale pentru anul 2023 aprobate inițial prin Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022 au fost modificate prin Legea nr.168/2023 pentru modificarea unor acte normative, și constituie 18 541,5 mil. lei, dintre care:

- transferuri cu destinație generală - 2 944,3 mil. lei;
- transferurile cu destinație specială - 15 597,2 mil. lei, inclusiv 118,2 mil. lei din Fondul de susținere a populației pentru finanțarea pachetului minim de servicii sociale de către autoritățile publice locale de nivelul al doilea și circa 103,0 mil. lei pentru consolidarea sistemului de protecție socială cu suportul UNICEF.

Transferurile către bugetele locale se vor majora cu 825,3 mil. lei sau cu circa 4,5% și vor constitui 19 366,8 mil. lei.

Aceste majorări de alocații de la bugetul de stat sunt prevăzute pentru ca transferuri cu destinație specială pentru învățământul general, școli sportive, asistența socială, infrastructura drumurilor publice de interes raional (municipal), precum și alte transferuri curente cu destinație generală.

Transferuri cu destinație specială pentru învățământ

Volumul transferurilor cu destinație specială au fost majorate de la 13 741,9 mil. lei la 14.487,0 mil. lei, cu o creștere de 745,1 mil. lei sau cu 5,4% comparativ cu suma transferurilor prevăzute la moment pentru anul 2023.

Modificarea transferurilor în cauză este condiționată de alocații suplimentare de mijloace financiare autorităților publice locale de ambele nivele pentru:

- acoperirea costurilor serviciilor termoelectrice în sumă de 250,1 mil. lei;
- acoperirea insuficienței cheltuielilor de personal atestate de autoritățile publice locale în sumă de 149,9 mil. lei (inclusiv mijloacele financiare alocate de la bugetul de stat către bugetele locale prin Hotărârea Guvernului nr.658/2023 privind redistribuirea și repartizarea unor alocații aprobate în Legea bugetului de stat pentru anul 2023 nr.359/2022 în volum de 121,9 mil.lei);
- acoperirea cheltuielilor stringente pentru buna funcționare a instituțiilor de învățământ din subordine în sumă de 0,2 mil. lei;
- alocarea mijloacelor suplimentare pentru procurarea produselor necesare pentru alimentarea copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ din subordine în sumă de 0,8 mil. lei;
- achitarea plății unice cu caracter excepțional acordată angajaților din instituțiile de învățământ din subordine în sumă de 344,1 mil. lei.

Transferuri cu destinație specială pentru școlile sportive

Volumul transferurilor cu destinație specială prevăd o majorare de la 347,6 mil. lei la 381,6 mil. lei, cu o creștere de 34,0 mil. lei sau cu 9,8% mai mult comparativ cu suma transferurilor prevăzute pentru anul 2023.

Modificarea transferurilor în cauză este condiționată de alocații suplimentare de mijloace financiare autorităților publice locale de ambele nivele pentru:

- acoperirea costurilor serviciilor termoelectrice - 22,7 mil. lei;
- desfășurarea competițiilor sportive - 1,2 mil. lei;
- înființarea unei noi școli sportive - 0,3 mil. lei;
- achitarea plății unice cu caracter excepțional acordată angajaților din cadrul școlilor sportive - 9,8 mil. lei.

Transferuri cu destinație specială pentru plăți și servicii sociale

Volumul transferurilor cu destinație specială pentru plățile și serviciile sociale prevăd o majorare de la 449,1 mil. lei la 492,9 mil. lei, cu o creștere de 43,8 mil. lei sau cu 9,7% comparativ cu volumul transferurilor modificate pentru anul 2023.

Alocarea de mijloace financiare suplimentare este condiționată de modificarea contingentului de beneficiari, majorarea cheltuielilor suportate, precum și redistribuirea între activități/plăți sociale, după cum urmează:

- compensarea cheltuielilor pentru serviciile de transport - 3,3 mil. lei;
- asigurarea prestațiilor sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale - 1,3 mil. lei;
- susținerea tinerilor specialiști - 0,3 mil. lei;

- compensarea diferenței de tarife la gazele naturale pentru populația din localitățile raioanelor Anenii Noi, Căușeni și Dubăsari - 38,6 mil. lei;
- servicii sociale (centru de reabilitare a victimelor violenței în familie din mun. Bălți) - circa 0,3 mil. lei.

Transferuri cu destinație specială pentru pachetul minim de servicii sociale

În legătură cu insuficiența resurselor financiare în Fondul de susținere a populației pentru plata salariilor asistenților personali din cadrul serviciului „Asistență personală” se propune alocarea a 40,4 mil. lei din resursele generale ale bugetului de stat prin transferuri cu destinație specială.

Concomitent, cheltuielile autorităților publice locale preconizate a fi acoperite din contul Fondului de susținere a populației pentru pachetul minim de servicii sociale se reduc cu suma menționată și va constitui 77,7 mil. lei.

Alte transferuri curente cu destinație generală

Volumul altor transferuri curente cu destinație generală se vor majora cu 2,5 mil. lei comparativ cu volumul transferurilor precizate anterior pentru anul 2023, și va constitui 681,9 mil. lei.

Majorările transferurilor în cauză este condiționată de:

- alocațiile suplimentare de mijloace financiare în volum de 1,3 mil. lei pentru autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea pentru achitarea plății unice cu caracter excepțional pentru angajații din cadrul Serviciilor de asistență psihopedagogică;
- alocarea a 1,2 mil. lei în legătură cu recalcularea volumului de transferuri pentru infrastructura drumurilor publice de interes raional (municipal) pentru mun. Chișinău reieșind din utilizarea eronată a numărul populației.

Transferurile de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2023 se prezintă în anexa nr.7 la proiectul de lege în redacție nouă.

3.5. Balanța și finanțarea soldului (deficitului) bugetar al bugetului de stat

Modificările operate la partea de venituri și cheltuieli ale bugetului de stat nu vor avea impact asupra soldului (deficitului) bugetului de stat pentru anul 2023.

Totodată, se propune modificarea structurii surselor de finanțare a deficitului, din contul revizuirii surselor interne de finanțare a deficitului ca rezultat a finanțării nete pozitive din contul VMS emise pe piața primară și revizuirii intrărilor de împrumuturi externe, în special celor pentru proiecte finanțate din surse externe.

Principalele modificări la *sursele de finanțare a deficitului* bugetului de stat, comparativ cu cele modificate prin Legea nr.168/2023, se referă la:

- *majorarea activelor financiare în suma totală de 6 462,7 mil. lei, dintre care:*

✓ creanțe interne, care se estimează cu creștere de *400,2 mil. lei*, inclusiv din contul reducerii cotei părți din capitalul social al „Energocom” S.A. în sumă de 1 000,0 mil. lei, recalcularea la cursul de schimb actualizat a procurării cotei părți în capitalul social pentru ÎS “Calea Ferată din Moldova” cu 15,2 mil. lei, micșorarea mijloacelor din privatizarea bunurilor proprietate publică cu 225,0 mil. lei și reducerii altor creanțe interne ale bugetului cu 390,0 mil. lei;

✓ majorarea cu *6 062,3 mil. lei* a sumelor destinate rambursării împrumuturilor recreditate (reducerea sumelor aprobate la împrumuturi recreditate interne între bugete cu 4,6 mil. lei, la împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare suma se majorează cu 6 066,9 mil. lei). Această majorare este cauzată de prognozarea rambursării complete de către S.A. „Energocom” a împrumutului BERD în cadrul Proiectului Securitatea furnizării gazelor naturale și de fluctuația de curs valutar;

✓ acțiuni și alte forme de participare în capital peste hotare se majorează cu *0,2 mil. lei*.

• *micșorarea datoriei în sumă totală cu 3 599,0 mil. lei*, pentru suport bugetar se reduce cu 827,4 mil. lei și pentru proiecte finanțate din surse externe - cu 2 769,6 mil. lei, iar:

✓ datoria internă se majorează cu *3 500,0 mil. lei*, din contul creșterii volumului de VMS emise pe piața primară;

✓ finanțarea externă va fi micșorată cu *3 583,5 mil. lei* față de suma aprobată (modificată) în buget, inclusiv cu 813,9 mil. lei din contul împrumuturilor pentru susținerea bugetului și cu 2 769,6 mil. lei din contul împrumuturilor destinate proiectelor finanțate din surse externe. Diminuarea finanțării împrumuturilor pentru susținerea bugetului s-a produs ca urmare a reestimării acestora la cursul de schimb actualizat și va fi din contul:

- asistenței macrofinanciare oferite de UE cu 210,3 mil. lei;
- împrumutului Băncii Mondiale pentru Proiectul TAMP cu 0,2 mil. lei;
- asistenței financiare oferite de Agenția Franceză pentru Dezvoltare cu 56,4 mil. lei;

- programului ECF-EFF al FMI cu 291,3 mil. lei;
- împrumutului Băncii Mondiale pentru Programul „Moldova, măsuri în situație de urgență, reziliență și competitivitate. Operațiunea de politici de dezvoltare” cu 159,0 mil. lei;

- asistenței financiare oferite de Agenția Japoneză pentru Dezvoltare cu 81,3 mil. lei;

- împrumutului Băncii Europene pentru Investiții pentru Proiectul privind infrastructura feroviară și parcul de material rulant ale Republicii Moldova cu 15,2 mil. lei.

✓ rambursarea împrumuturilor externe se va majora cu 3 515,5 mil. lei, din contul prognozării rambursării complete de către S.A. „Energocom” a împrumutului BERD în cadrul Proiectului Securitatea furnizării gazelor naturale.

• *soldurile de mijloace bănești în conturile bugetului de stat se propun spre majorare cu 2 863,7 mil. lei, inclusiv la componenta de bază cu 3 020,8 mil. lei, iar la componenta proiecte finanțate din surse externe vor fi utilizate 157,1 mil. lei.*

Principalele surse de finanțare a soldului (deficitului) bugetului de stat pentru anul 2023, inclusiv pe componenta proiectelor finanțate din surse externe, se prezintă în tabelul ce urmează:

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.168/2023)			Propuneri pentru modificare (+,)			Modificat		
	Bugetul de stat, total	inclusiv:		Bugetul de stat, total	inclusiv:		Bugetul de stat, total	inclusiv:	
		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe
Total surse de finanțare	18.327,3	15.117,5	3.209,8		281,1	-281,1	18.327,3	15.398,6	2.928,7
Active financiare (4)	-2.388,4	3.779,8	-6.168,2	6.462,7	4.131,3	2.331,4	4.074,3	7.911,1	-3.836,8
Creante interne (41)	900,5	900,5		400,2	400,2		1.300,7	1.300,7	
dintre care: acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării (415)	319,3	319,3		790,2	790,2		1.109,5	1.109,5	
alte creante ale bugetului (418)	581,2	581,2		-390,0	-390,0		191,2	191,2	
împrumuturi recreditate interne între bugete (46)	63,8	63,8		-4,6	-4,6		59,2	59,2	
împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare (47)	-3.286,2	2.882,0	-6.168,2	6.066,9	3.735,5	2.331,4	2.780,7	6.617,5	-3.836,8
Acțiuni și alte forme de participare în capital peste hotare (485)	-66,5	-66,5		0,2	0,2		-66,3	-66,3	
Datorii (5)	18.730,3	9.448,9	9.281,4	-3.599,0	-829,4	-2.769,6	15.131,3	8.619,5	6.511,8
Datorii interne (51)	2.680,0	2.680,0		3.500,0	3.500,0		6.180,0	6.180,0	
dintre care: valori mobiliare de stat emise pe piața primară (5131)	3.000,0	3.000,0		3.500,0	3.500,0		6.500,0	6.500,0	
valori mobiliare de stat emise în alte scopuri (5134)	-310,0	-310,0					-310,0	-310,0	
garanții de stat interne (514)	-10,0	-10,0					-10,0	-10,0	
împrumuturi externe (59)	16.050,3	6.768,9	9.281,4	-7.099,0	-4.329,4	-2.769,6	8.951,3	2.439,5	6.511,8
primirea împrumuturilor	21.829,4	12.548,0	9.281,4	-3.583,5	-813,9	-2.769,6	18.245,9	11.734,1	6.511,8
rambursarea împrumuturilor	-5.779,1	-5.779,1		-3.515,5	-3.515,5		-9.294,6	-9.294,6	
Modificarea soldului de mijloace bănești (9)	1.985,4	1.888,8	96,6	-2.863,7	-3.020,8	157,1	-878,3	-1.132,0	253,7

3.6. Evoluția datoriei de stat în anul 2023

La situația din 31 august 2023, soldul datoriei de stat la valoarea nominală a constituit 96 741,0 mil lei, mai mult cu 2 080,9 mil lei comparativ cu sfârșitul anului 2022, fiind influențată de majorarea soldului datoriei de stat interne cu

4460,3 mil. lei, totodată soldul datoriei de stat externe s-a diminuat cu 2 379,4 mil. lei. Majorarea soldului datoriei de stat interne a fost condiționat de finanțarea internă netă pozitivă a VMS emise pe piața primară, iar a datoriei de stat externe a fost influențat de diminuarea finanțării externe și aprecierea cursului de schimb al monedei naționale în raport cu dolarul SUA.

La situația din 31 august 2023 *datoria de stat internă* a constituit 38 952,7 mil. lei la valoarea nominală. Modificarea datoriei de stat interne s-a produs preponderent din contul majorării emisiunii VMS pe piața primară cu 4 568,3 mil. lei la valoarea nominală.

Pe parcursul a 8 luni ale anului 2023 au fost organizate și desfășurate 26 licitații de vânzare a VMS pe piața primară, finanțarea netă din contul cărora la situația din 31 august 2023 a înregistrat valori pozitive în sumă de 4 568,3 mil. lei la valoarea nominală sau 5 003,9 mil. lei la prețul de cumpărare. Astfel, soldul VMS plasate pe piața primară prin intermediul licitațiilor, aflate în circulație la 31 august 2023, a constituit 24 758,1 mil. lei sau 63,6% din totalul datoriei de stat interne.

Pe parcursul a 8 luni ale anului 2023, Ministerul Finanțelor permanent a monitorizat situația pe piața primară a VMS și a comercializat VMS doar la rate acceptabile ale dobânzii. Astfel, în perioada de gestiune ratele maxime ale dobânzii propuse de către investitori pentru VMS au variat de la 18,45% până la 20,00%, însă Ministerul Finanțelor nu a acceptat toate ofertele investitorilor, fapt ce a permis menținerea unui nivel optim al ratelor dobânzii la VMS.

Ca rezultat, rata nominală medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate în decursul a 8 luni ale anului 2023 a constituit 9,68%, ce este cu 6,13 p.p. mai mică comparativ cu perioada respectivă a anului 2022.

La situația din 31 august 2023, *soldul datoriei de stat externe* a constituit 3234,0 mil. dolari SUA (echivalentul a 57 788,3 mil. lei) fiind format în totalitate din datorie de stat externă directă. De la începutul anului 2023, soldul datoriei de stat externe exprimat în dolari SUA a înregistrat o majorare cu 93,34 mil. dolari SUA sau cu 3,0%. Această modificare este justificată prin finanțarea externă netă pozitivă în valoare de 78,7 mil. dolari SUA și prin fluctuația pozitivă a ratei de schimb a dolarului SUA față de alte valute în sumă de 14,6 mil. dolari SUA.

Pe parcursul a 8 luni ale anului 2023 au avut loc intrări de împrumuturi de stat externe în sumă totală de 504,3 mil. dolari SUA (echivalentul a 9 726,8 mil. lei, dintre care pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe 235,5 mil. dolari SUA (echivalentul a 4 403,7 mil. lei) ceea ce reprezintă 47,5% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe și pentru susținerea bugetului de stat în sumă 268,9 mil. dolari SUA (echivalentul a 4 873,1 mil. lei), ceea ce reprezintă 52,5% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe.

Conform estimărilor, soldul datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2022 nu va depăși 108 826,9 mil. lei, înregistrând o diminuare cu 13 678,4 mil. lei față de valoarea precizată pentru sfârșitul anului 2023, preponderent din contul diminuării datoriei de stat externe. La situația din 31 decembrie 2023, soldul datoriei de stat externe va constitui 68796,5 mil. lei, micșorându-se cu 16 224,9 mil. lei sau cu 19,1% față de valoarea aprobată, fiind influențat de diminuarea finanțării aferente împrumuturilor de stat externe destinate atât pentru suport bugetar, cât și pentru proiectele finanțate din surse externe, precum și achitarea anticipată a tranșei nr.2 din cadrul Proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale”, finanțat de BERD, în sumă de 200,0 mil. euro. La situația din 31 decembrie 2023, soldul datoriei de stat interne va constitui 40 030,4 mil. lei la valoarea nominală, majorându-se cu 2 546,5 mil. lei sau cu 6,8% față de valoarea aprobată, fiind influențat de majorarea volumelor de emisie a VMS comercializate pe piața primară.

Ca urmare, ponderea soldului datoriei de stat în PIB se va micșora față de valoarea precizată, cu 4,5 p.p., și la situația din 31 decembrie 2022 va constitui 35,2%.

Totodată, în structura datoriei de stat, la finele anului 2023, ponderea datoriei de stat externe va constitui 63,2 la sută, iar a datoriei de stat interne va constitui 36,8 la sută.

La prezenta notă se anexează următoarele tabele:

Tabelul nr.1 „Evoluția indicatorilor bugetului public național în anul 2023”

Tabelul nr.2 „Propuneri de modificare a Anexei nr.1 „Indicatorii generali și sursele de finanțare ale bugetului de stat””

Tabelul nr.3 „Propuneri de modificare a Anexei nr.2 „Componenta veniturilor bugetului de stat și sursele de finanțare a soldului bugetar””

Tabelul nr.4 „Propuneri de modificare a Anexei nr.3 „Bugetele autorităților finanțate de la bugetul de stat””

3.1 Cheltuieli

3.2. Resurse

Tabelul nr.5 „Propuneri de modificare a Anexei nr.4 „Cheltuielile bugetului de stat conform clasificăției funcționale””

Tabelul nr.6 „Propuneri de modificare a Anexei nr.5 „Volumul cheltuielilor de personal pe autorități publice centrale””

Tabelul nr.7 „Propuneri de modificare a Anexei nr.6 „Investițiile capitale pe autorități publice centrale””

Tabelul nr.8 „Propuneri de modificare a Anexei nr.7 „Volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale””

Ministrul finanțelor

Veronica SIREȚEANU